

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe 12 luni ..... 20 cor.
pe 6 luni ..... 10 cor.
pe 3 luni ..... 5 cor.
pe o lună ..... 3 cor.
N-ri de Danubie pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERȚIILE:
de un tir germanic: peșteră din 18
luni; a doua oară în anul, o l. 7
costă 1 h. de ficare publicitară.

Atât abonații, cât și inserții-
le trebuie să plătească în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate

Scrisori intranșabile nu se primesc

† Archiducele Iosif

Monarchia austro-ungară este în doliu. Familia de Habsburg a pierdut pe unul dintre fruntașii ei: după o viață laborioasă adevărată, archiducele Iosif a trecut la cele eterne. Moartea lui nu surprinde de altfel pe nimene: de mai multe luni de zile, archiducele era grav bolnav și nu odată se răspândise v-ștea morții sale.

M. Sa jefeste într'nsul nu numai pe rudenii săi, dar' pe un consilier inteligent și încercat; honvezimea pe comandantul ei, car' neamul maghiar pe cel mai unghuresc archiduce, cum îi și ziceau, p-ntru-că archiducele Iosif trăia în cel mai bun termen cu Ungurii, cele mai multe moșii ale lui sunt în Ungaria și el însuși petrecea cu predilecție aici, adesea chiar în apropierea noastră, la Chișineu, unde castelul lui era deschis nu numai aristocrației, ci invitați erau acolo și reprezentanții celorlalte clase sociale, fărăosebire de naționalități... Ear' în pădurea de lângă Chișineu, în hotarul Aghiel, est' o capelă unde archiducele se ducea des: să se roage pentru odihna fiului său care înainte cu zece ani se împușcase, din greșală, la o vânătoare... Partea ce a luat atunci Ungurii mea și țara întreagă la doliul archiducelui a strâns încă și mai mult relațiunile dintre el și neamul unghuresc.

Privitor la viața sa, se dau următoarele amănunte:

Archiducele Iosif s'a născut în Pojon, în 2 Martie 1833, din căsătoria Palatinului Iosif cu ducesa Maria Dorotea de Württemberg. În vîrstă de 12 ani a intrat deja în calitate de cadet în reg. 12 de husari. Chiar atunci era un călareț excelent. La 1853 a fost numit major în reg. 3 de dragoni, ear la 1860 comandant în reg. 60 de infanterie. Încă în acel an a avansat la rangul de colonel și a fost numit proprietar al reg. 37 infanterie și în fine general.

În 1866 a făcut campania contra Prusacilor, ca șef de divizie în corpul IV de armată. A luat parte în luptele dela Schweinschedel și Königgrätz. În această din urmă bătălie după ce contele Festetics a căzut rănit, a luat comanda corpului de armată și s'a distins în luptă, ținându-se tare în mijlocul dușmanilor cari îl asaltau mereu. A și fost rănit la mână și împușcaseră de sub dînsul patru cai. Pentru vrednicile militare a și fost apoi decorat cu crucea pentru virtute militară.

Creându-se apoi honvezimea, fu numit comandant al ei, în care calitate a și lucrat mult pentru desăvîrșirea acestei oștiri. La 1871 a comandat honvezimea în manevrele mari de lângă Vaț. La 1873 M. Sa l'a decorat cu ord. n. St. lui Ștefan ear la 1874 l'a numit general al cavaleriei.

Pe lângă activitatea sa pe teren militar,

s'a mai distins ca organizator al pompierilor și ca specialist în limba țigănilor, scriind gramatică și studii filologice. Era apot mare botanist și moșile sale dela Chișineu și Alcsuth trec drept cele mai de model în țara întreagă. Tot lui i-se datorește și înfrumusețarea insulei Margareta.

Cu politica nu s'a ocupat. La Curte a fost însă un călduros susținător al intereselor Ungurilor.

Presă maghiară îi și consacră articole elogiase și îl deplânge ca pe cel mai maghiar archiduce, spunând — între altele — și aceea, că prin moartea lui se rupe o zală din lanțul ce lega Ungurimea de Casa Domnitoare.

Dopă-cum aflam, P. S. Sa Episcopul Aradului I. I. Pap a și consultat Conzistorul și a luat măsuri să se exprime familiei archiducelui condolențele Diecesei Aradului.

Boemii și criza. Ziarul »P. Lloyd aduce părerea câtorva bărbați de stat austriaci, din cari însă cu deosebire a boemilor este de interes pentru noi:

D-rul Stransky între altele spune următoarele:

„Dacă pretențiile unghurilor vor fi acceptate în Viena, atunci la întrebarea dacă și partidul meu va veni cu asemenea pretenții de limbă, răspund că da, este de tot natural, ca nici noi să nu rămănem neactivi.

Nu pierdem din vedere toate cele cari le pe pretindem din apărare a statului, natural însă că în acel caz nici noi n'am esita de a ne gândi la drepturile de naționalitate. Protocolul stă deschis dinaintea noastră, și dela împrejurări depinde ce vom nota intrinsul.”

Kramarz, un alt politician boem, a spus următoarele:

„Referitor la limba de comandă unghurescă nu-mi pot spune nici o părere. Dacă unghurilor li-se acordă acest drept de limbă, atunci este un lucru de sine înțeles să pășească și partida noastră cu pretențiile dreptului de limbă. Și cea dintâiu datorință ne va fi realizarea acestui drept.”

Puterea culturii.

(R.) Baronul Suyematsu, fost ministru de interne al Japoniei, scrie în numărul din urmă al revistei parisiene »Le Courrier Européen» un articol care este un fel de răspuns la calomniile ce presa rusească și cea franceză a răspândit despre Japonezi. După ce arată că poporul japonez nu este sălbatic, cum li-a plăcut celor interesați a-l prezenta, ci diapotrivă, cult și uman, fostul ministru japonez dovedește, cu un mare aparat și cu mărturisiri scoase din studii făcute de Europeni, învâțați Francezi și Englezi, că și actualele victorii Japonezilor au să le atribue în primul rând culturii lor.

Astfel, citează în primul rând dintr'un studiu făcut în Japonia, și chiar pe câmpul de război, de Sir F. Treves, care constată că chirurgia a ajuns la Japonezi adevărată artă.

Nicăiri în lume nu se găsesc doctori chirurși mai isteți și mai devotați ca în armata japoneză. Și peste tot: în urma culturii ce au din școală și a practicii câștigate în viața de toate zilele, soldații japonezi își știu griji de sănătate în chip excelent. Așa, că până ce în armata engleză, de pildă, z-ce la sută dintre soldații piecați la luptă cad bolnavi, în oștirea japoneză numai un procent se bolnăvește.

Amintitul englez spune apoi că nicăiri în lume nu se găsesc școli medicale mai bune, ca în Japonia, că doctorii sunt d'o gentileță fără seamăn. Au o răbdare și sunt atât de conștiincioși, în cât merită toată lauda.

Cât privește educația fizică Japonezul este atât de antrenat la ori-ce strapatie și răbdare, în cât nu cunoaște oboseala și »nervii» nu sunt cunoscuți în dictionarul japonez!

Așa se și explică faptul, că până-ce în lupta navală dela Ciusima — după cum spun toate rapoartele — Rușii alergau pe bord în sus și în jos, unii rugându-se, alții vaietându-se desperați, până atunci Japonezilor au stat fiecare la locul unde i-a orânduit comandantul, ear Togo el însuși în continuu tot pe puntea de comandant a stat și numai atunci depusese ochianul, când s'a aplecat să ridice pe adjutantul său lovit d'o schiză de obuz.

Eată apoi ce scrie lordul Radesdale:

«Bravura armatei și flotei japoneze e fenomenală, ceea-ce este însă mai remarcabil de cât toate, este maniera cum Japonezilor tratează pe inamicii lor. Fiecare soldat și marinar de al Micadului se poartă ca un Bayard»...

În chip nobil și uman, va să zică, ceea-ce nu poate fi decât însușire a omului cult.

E constatat apoi, că pe unde au trecut, trupele japoneze n'au aprins, n'au jefuit, ceea-ce nu se poate afirma însă cătuși de puțin despre Ruși.

Corespondentul marelui ziar »Times» din Londra scrie apoi cu adevărată încântare despre Japonezi. Zice că sunt pe cât de curagioși, pe atât de cavaleri... »Pretutindeni, pe unde au trecut — scrie corespondentul numitului ziar — ei au lăsat amintiri plăcute, și-au câștigat o bună reputație... Față de răniți sunt plini de caritate ear pe prizonierii îi tratează ca pe niște camarazi... Ei au deschis o nouă epocă în istoria războaielor, epocă care se caracterizează prin lipsa a ori-ce act brutal de care erau cu grămada chiar în războaiele dintre armatele creștine...»

Așa stând lucrurile, bine înțeles că bărbatul de stat japonez sus amintit are dreptul să protesteze împotriva calomniilor scrise la adresa Japonezilor și să caute a rectifica lucrurile.

Cât privește deci succesele Japonezilor, sigur că acestea sunt rezultate ale culturii lor mari. Armamentul superior celui al Rușilor, tactica genială de care au dat dovezi, răbdarea ce au observat și mai ales tăcerea, — toate sunt probe că avem a face cu un popor disciplinat și cult.

Drept concludie se poate deci spune, că în Mandșuria și pe mări a invins cultura asupra spoilei culturale ori mai bine: asupra barbariei!

DIN ROMANIA.

Monumentul lui Traian Demetrescu. În curând va fi inaugurat monumentul gingașului și blândului poet Traian Demetrescu.

Monumentul, operă a cunoscutului sculptor Filip Marin, e o adevărată lucrare de artă și redă admirabil chipul nenorocitului cântăreț al „Sensitivelor“.

Pentru desăvârșirea acestui monument au contribuit de curând și ministerul instrucțiunii publice (400 lei) și primăria capitalei (300 lei).

Uniforma cavaleriei. La ministerul de războiu se studiază chestiunea de a se unifica uniforma ofițerilor din regimentele de călărași și roșiori. În sensul ca toți ofițerii trupelor călări, afară de jandarmi, să poarte pe viitor una și aceeași uniformă.

Prin această măsură ar dispărea inconvenientul pentru ofițerii de cavalerie de a-și schimba uniformă, foarte costisitoare, când trec dintr'un regiment în altul.

Moartea A. S. R. Principelui Leopold. În urma unor ultime dispozițiuni, înmormântarea A. S. R. Principelui Leopold va avea loc Vineri, la orele 10 dimineața.

În aceeași zi se va oficia în București la catedrala Sfântului Iosif, un serviciu funebru pentru odihna sufletului răposatului Principe.

Vor asista la acest serviciu membrii guvernului și reprezentanții misiunilor străine în Capitală, precum și reprezentanții autorităților civile și militare.

M. M. L. L. Regele și Regina au plecat la Sigmaringen, pentru a asista la funeralii. Luni seara la orele 5 și 30. Suveranii s'au dus direct la Sigmaringen.

Majestatele Lor sunt însoțite de dl general Varthiade, șeful casei militare a M. S. Regelui, dl colonel Mavrocordat, aghiotant regesc, dl Kalinderu, administratorul domeniilor Coroanei și președinte al Academiei și dna Bengescu, dama de onoare a M. S. Reginei.

Lipsa Suveranilor din țară va fi de zece zile.

La întoarcere Majestatele Lor se vor opri la Sinaia și vor lua reședința de vară la castelul Peleş.

Armata a luat doliul pentru trei luni; ofițerii vor purta doliul la dragonul săbiei.

Scene din război.

Carnetul aghiotantului marelui duce Boris.

III.

Canonada japoneză încetează, flota japoneză s'a depărtat și escadra rusă s'apropie de coastă. Mai multe torpiloare și un cuirasat au trecut strămoarea care slujește de intrare în rada interioară.

În momentul acesta „Petropavlosk“ pe bordul căruia se găsea amiralul Makaroff, marele duce Cyril, și tot statul major în loc să se întoarcă în port, coti la dreapta și se făcu nevăzut după Muntele de aur.

Crezând bătălia sfârșită, cobor muntele și mă întorc liniștit în trenul nostru.

Erau 8 ore de dimineață.

Peste un sfert de ceas tunurile bubuc iar, și, de astădată comanda s'aude mai de aproape.

Nu trece mult, și forturile Muntele de aur și Coada Tigrului deschid focul. Ce se petrece? S'o fi întors flota japoneză la atac?

Mă pregătesc să mă întorc pe munte la postul meu de observație, când feciorul cazac al marelui duce vine să mă anunțe, cu consternație, că s'a întâmplat o nenorocire pe „Petropavlosk“.

Se zvoneste că „Petropavlosk“ s'a scufundat. Eu nu vreau să cred astfel de nenorocire.

Într'acelaș moment, cavalerii nostri sosesc în trap mare pe drum, într'un nor de praful. Citesc în figurile lor că s'a întâmplat ceva grozav.

Marele duce Boris e zdrobit de emoțiune.

„Am fost martorul unei catastrofe grozave, îmi spuse el coborîndu-se de pe cal. Bietul meu frate sigur că a perit. Nu sper să fi putut să scape, fiindcă vasul s'a scufundat în mai puțin de două minute“.

Demidoff e verde la față; și el se teme că tot echipajul cuirasatului s'a dus în fundul mării.

Marele duce se retrage în compartimentul său.

Noi ne ferim da-l strica liniștea.

Comanda bubuc tot mai tare. După explozia și dispariția lui „Petropavlosk“, flota japoneză țare de 16 unități, se întoarce, și, înaintând cu toată puterea aburului până la cinci ori șase verste de coastă, își îndreptează tirul asupra bastimentelor rusești cari se întorceau în port răspunzând pe cât puteau.

Printul Karageorgevici și eu ne aflam pe moșia din vecinătatea gării. De acolo, văzurăm foarte bine ghiulele japoneze căzând lângă vasele ruse, la intrarea trecătoarei.

Cuirasatul „Pobieda“ se întorcea foarte avariât înclinat pe o latură și cu partea dinainte afundându-se în apă.

Și el dăduse peste o mină. Mai multe bastimente rusești trăgea mereu în apă la scurtă distanță.

— Vezi, îmi zise printul Karageorgevici, dâșii cred că sunt vase submarine japoneze, și caută să se apere de atacurile lor, însă se înșală. Japonezii nu au mine, și cu toate acestea o mină este care a înecat pe „Petropavlosk“.

Rămâne să știm dacă a dat peste o mină rusească, pe care curenții apei au mutat-o din loc și au dus-o în largul mării, sau dacă a fost distrus de o mină pe care au reușit japonezii s'o pue noaptea lângă coastă. Trebuie să ne așteptăm acum la o bombardare generală a orașului.

Ne coborâm spre gară, fiindcă trenul manevrează ca să se pue la adăpost de abuze.

Demidoff îmi face o descriere mișcătoare a sinistrului pe care l-a văzut.

Când să pregăti escadra să se întoarcă în port „Petropavlosk“ se puse în fața noastră, cam la doi metri în fața muntelui.

Nu pierdem din ochi manevra lui. Ea ni-meste pe ofițerii de artilerie ai bateriei, cari se tem că bastimentul o să se apropie prea mult de minele puse în locurile acestea. Peste câteva minute se ivește un fum înaintea lui „Petropavlosk“. Ochii tuturor spectatorilor se țineau pe cuirasat al cărui bot s'afundă mereu în apă. Într'acelaș timp se lasă pe partea dreaptă. De odată se văzu un fel de explozie pe bord, o țipătură de flacără, și colosul pleri în valuri, nelăsând în locuri decât o pată neagră și un nor de fum, care fu repede risipit de vânt.

Marea se închisese la loc, colcotind, peste vasul așa de mare, care se scufundase în mai puțin de două minute, înghițând viețile la vre-o 700 marinari.

Peste câteva minute, din vârful muntelui, de giaba ar fi căutat cineva pe suprafața undelor, cea mai mică urmă a acestei nenorociri.

Marele duce Boris este foarte îndurerat. Dacă nu ar fi văzut cu ochii dispariția lui „Petropavlosk“, dispariție aproape de necrezut, așa fusese de repede, de incremenitoare, tot ar mai putea hrăni speranța că fratele său va putea scăpa cu viață.

În timpul acesta locotenentul Stael, o vechi cunoștință a marelui duce, aleargă pe drum, spre trenul nostru.

Karageorgevici, Demidoff și eu, ne repezim spre dinsul. El ne spune că marele duce Cyril se schimbaseră pe alt vas și era cu amiralul Witheft, ceea-ce ni se păru o poveste născocită cu scop ca să pregătească pe marele duce Boris pentru realitatea dureroasă.

Vedem însă că vine al doilea mesager, un aspirant de marină, care aleargă să vestească că marele duce Cyril a fost scăpat viu de pe bordul unui torpilor. Mai spuse că marele duce este contuzionat și că un medic al marinei îl îngrijește.

Marele duce Boris, încă sub impresia ce văzuse din virful bateriei, cere aspirantului cuvântul lui de cinstă că fratele său este adevărat scăpat. Noi mulțumim cerului că a făcut minunea aceasta.

Noul guvern.

«Neues Wiener Tagblatt» publică o convorbire cu un bărbat de stat maghiar, care privitor la născut noului guvern a zis:

S'a evitat anume, ca în noul guvern să se ia bărbați politici de profesie. Unul ori altul, a putut să aparțină înainte de asta partidului liberal; și aceștia însă după ce vor fi numiți, ca nu cumva să li-se atribue intenții ce ar urma din legăturile lor politice, desigur vor părăsi îndată partidul. S'a pus mare grijă ca în capul fiecărui departament să fie câte un specialist, cari pricep trebuirile și față de cari deputații să aibă încredere.

Astfel de bărbați s'au și prezentat destui cu tot ferorismul grozav ce s'a practicat față de viitorii membri ai cabinetului și cu tot boicotul social cu care i-au amenințat dela început.

Fejérváry întâiu de toate va ruga Dieta să pună capăt situației exbugetare și să fie cu privire la acea parte a populațiunii care dă contingentul militar și care în caz de nerecruțare ar suferi prin reținerea în serviciu a soldaților cu slujba de trei ani împlinită.

Noul guvern va trebui să cadă apoi la învoială, în privința cuotei, cu guvernul austriac. De sine se înțelege că se va menține cuota actuală și cabinetului Fejérváry i-se rezervă sarcina de a contrasemna autograful mai înalt privitor la cuota. Se va încheia apoi convenție comercială cu Elveția, Belgia, Rusia și cu statele din Balcani, aceasta cu rezerva aprobării, respective: votării parlamentului.

Nu-i om, care să știe rezolva problema și să spună oare câți membri ai partidului liberal vor părăsi partidul și se vor alătura fie disidenților, fie către Bánffy ori kossuthiști, când auzi că în persoana baronului Fejérváry va urma un regim neparlamentar. Și iarăși nu știe nimeni cât va fi numărul acelor cari nu se vor speria de pânea amară a opoziției, ci-l vor urma pe Tisza în sarghiunul politic.

De altfel prin concedierea lui Tisza lucrurile se vor succeda repede și iute se va alege și graul de neghină.

Se da ca sigura următoarea listă ministerială:

Primministru și finanțe. . .	baron Fejérváry.
Ministru de interne.	Kristóffy József.
„ „ comerț.	Vörös László.
„ „ agricultură. . .	György Endre.
„ „ instrucție. . .	Lukács György.
„ „ justiție.	Lányi Bertalan.
„ „ honvezime. (un gen. de honvezil).	
„ „ croat.	Kovatsévits.

Se așteaptă ca mâne (Joul) în foaia oficială să apară decretul de numire.

Noul minister în Dietă se va prezenta însă numai după înmormântarea arhiduceului Iosif.

În parlament baronul Fejérváry va declara că este ministru președinte *provisor*. Va cere să i-se voteze bugetul și contingentul de recruți. Concesiuni de nici un fel, nu aduce!

Mâne noul ministri e vorba să se ducă la Viena.

Aceia dintre ministri, cari fac încă parte din clubul liberal, vor ieși d'acolo. Între aceștia e Kristóffy, fișpan al Sătmăruului Lukács György, fișpan la Bichis și Lányi Bertalan.

„Moș Ciocârlan“ în Sibiu.

«Sieb. D. Tgblt» publică o elogioasă recenziune din incidentul reprezentării operelor lui Tudor cav. de Flondor «Moș Ciocârlan», din care estragem următoarele părți:

„Opereta — zice recensentul — a impresionat și animat până la însuflețire publicul proscris și autorul poate fi mândru de reprezentarea primă, care a fost în toate privințele succesă.“

„Înainte de a se executa uvertura operetei, orchestra a adus componistului un tuș, ear după primul act președintele reuniunii de cântări dl Volleanu i-a predat o cunună de lauri de argint cu panglică de aur. O asemenea cunună a primit

și dl Kirchner, care a dirijat opereta începând cu actul al treilea. Publicul prezent a făcut ambilor dirigenți vil ovațiuni.

Reprezentarea operetei s'a pus în lucrare cu toată energia și dragostea de sacrificiu de către pătura cultă românească din Sibiu. Compozitorul dl Flondor a dirijat în persoană o parte a operetei și a fost împreună cu diletanții aplaudat cu însuflețire. Soliștii au primit admirabile cadouri în flori și cununi de lauri, iar asupra coriștilor s'a revărsat o ploaie de flori din logie de lângă scenă. În actul al treilea (scenă de balet) s'a executat jocul național „Călușerul“ cu figurile sale interesante...

Cu privire la prestațiunile singuraticilor diletanți recensentul observă următoarele: „D-na Dr. Cosma, o figură impunătoare pe scenă, a jucat pe „Florica“ țărănește naiv. Vocea-i încântătoare de sopran și moale ca o catifea, a fost în aril și în genere în duetul de dragoste cel mai însemnat factor al întregii reprezentațiuni. Rolul lui „Stan“ l'a jucat cu accent și temperament sanguinic italian cântărețul bucureștea Ștefanescu, deja cunoscut sibienilor; tenorul d-sale curat ca argintul, liric și foarte plăcut a fost chiar și în partide mai înalte de o putere respectabilă, așa în deosebi în frumosul cântec, cu care s'a introdus. D-soara Delia Olariu a secerat în rolul „Tinutei“ pline de temperament, frenetice și binemeritate aplause, asemenea și partnerul ei „George“ dl I. Enescu.

Pe „sgărcitul“ l'a jucat excelent și l'a caracterizat în colorii foarte drastice dl Dr. G. cav. de Pantasi, care a excelat pe lângă aceasta și ca regisor probat al operetei. Dl Ionel Crișan a fost admirabil în rolul beivului și bătașului „Chirilă“. Bine l'a caracterizat pe jodele satului dl D. Nicolae; birtașul Farfuridis (dl Gonța) și notarul (dl E. Borcia) au stârnit în rolurile lor comice multă ilaritate. Sanda (d-na I. Fineu), Smaranda (d-soara E. Iovescu), Maria (dl I. Rebegea) și morarul (dl N. Chicomban) au fost de asemenea la locul lor.

Corul reînviat a fost la cuime și a fascinat prin cântecurile sale și predarea vioaie a corurilor, auditorul numărând. La finea actului al treilea de abea ne-am putut despărți de privilegiata încântătoare, ce ni-se înfățișase pe scenă mult și simți o mare bucurie, că li s'a dat ocaziunea a vedea odată și o operetă românească“.

Ura Grecilor contra Românilor.

Celîm în „Acțiunea“:

Triumful diplomatic pe care l-am obținut în rezolvarea conflictului ce se ivise între noi și Turcia, a zăpăcit pe Grecii cu desăvârșire.

Presa lor de câțiva timp nu se ocupă decât cu succesul ce România a avut prin recunoașterea naționalității române în Macedonia.

Este foarte interesant să se cunoască ideile răspândite prin ziarele grecești, căci prin ele, vrând să critice pe Români, sunt forțați în același timp să admire patriotismul și curajul Românilor și de aci să plângă halul în care au ajuns Grecii, să spuie că lipsa lor de curaj provine din faptul că au neglijat cu totul armata, au început chiar dintre greci campanie prin presă contra patriarhului ecumenic Ioachim III., campanie care, dacă reușea să răstoarne pe patriarh, nu putea fi decât un adevărat triumf al românismului din Macedonia.

Dar' astăzi, cu toate că n'a reușit campania lor de răsturnare contra patriarhului, Grecii văzând succesul Românilor, văzând că pe cale diplomatică și cu un curaj demn de o națiune care se respectă, noi am dobândit recunoașterea națiunii române cu toate drepturile în Macedonia, ei au devenit într-o așa stare de surescitare încât, neputând face altceva, se mulțumesc ca în presa lor să se injure pe ei singuri.

Astfel ziarul „Astrapi“, dela 12 Maiu 1905, are un articol intitulat: „Infrângerea

Elenismului“, din care reiese că numai în aparență a fost un conflict între România și Turcia, dar în realitate lupta s'a dat între România și Grecia.

Publicăm în întregime acest articol, care este aproape oglinda sufletească a nemulțumirii grecești.

Infrângerea Elenismului.

„Cei din București cu drept cuvânt sărbătoresc pentru soluțiunea dată incidentului cu Turcia. Căci prin aceasta dobândesc în Macedonia drepturi și puterea statului lor se dovedește impunătoare.

Dar pe când cei din București cântă cântec de victorie, noi cei din Atena trebuie să jelim.

Pentru-că triumful repurtat de România, constituie infrângerea Elenismului și lovitura mortală dată Patriarhatului Ecumenic. Ceea-ce câștigă România în Macedonia prin darea înapoi a S. Porții, o câștigă în paguba unității rasei elenice și a prestigiului moral al Marelui Bisericii. Deși în aparență incidentul a fost între România și Turcia, în realitate însă lupta s'a dat între România și Grecia.

Și Turcia n'a stat la îndoială a hotărî între ele. A dat dreptul puterii pe care o simbolizează România. Căci România nedormind timp de 40 de ani, a devenit puternică și ca atare se impune și este protejată. Dacă Grecia ar fi putut astăzi să însire la frontarii o armată de 150 de mii, Turcia nu s'ar fi hotărât a sacrificia cu atâta ușurință drepturile grecești în Macedonia și s'ar fi gândit mult înainte de a ceda pretențiilor românești. Nu numai fiind-că ca Stat militar era să fim luați în seamă de dânsa, dar și fiind ca un factor puternic în Orient, am fi putut protectorilor României să opunem tot atât de puternici apărători ai intereselor și drepturilor naționale. Din nefericire însă înfățișând un spectacol de goliciune și neputință demnă de plâns, nu formăm în Orient nici cel din urmă factor, nici gândirile Turciei nu le tulburăm nici este cu putință a ne bucura de protecțiunea aceea care o dă numai forța. Și de aceea suntem palmuși și loviți cu piciorul în dreapta și în stânga. Plimbăm în toate direcțiunile descut cerșetoriei, în loc să ne impunem prin ultimatum, precum făcu România în chestiunea de față. Și suportăm zilnic dureroase infrângeri, cari dezonorează prezentul și zdrobesc viitorul național al rasei noastre.

La o atare umilire ne-a condus politica celor din urmă 40 de ani. Și cu toate cele pățite, cu toate palmuirile și cu toate infrângerile continuăm încă a fi acățai de carul aceleiași politici.

Sub apăsarea lucrurilor și a sentimentului național au licărit acum doi ani niște încercări de a se aplica o politică militară, impusă de idealurile naționale, cără cari trebuie să-și aibă ochii ațintiți la acest colț liber. Dar politica aceasta, cu nerușinare o părăsește astăzi un guvern fără ambiție și nesimțitor, sub pretextul de economii, continuând politica criminală urmată de 40 de ani, care a procurat Națiunii rușine și infrângeri neluând în vedere că o Grecie nearmată este o grecie neexistentă, destinată a fi disprețuită și a primi lovituri de picior, și fiind obligată a vedea imposibilă Statele de est ale Balcanilor repurtând triumfuri în paguba drepturilor ei naționale. Deși istoria va stigmatiza înainte de toate imensa nesimțire și lipsa de ambiție a guvernanților, cu toate acestea nu trebuie să se ascundă că semnul cel mai dureros și mai dezaspirant al situațiunei actuale este nesleita și fără de margini toleranță a Poporului Grecesc“.

Războiul ruso-japonez.

Denegarea desdaunărilor de războiu.

Paris, 14 Iunie. Optimismul nutrit referitor la pertractările de pace, iarăși s'a redus. Speranța nutrită e înlocuită de îndoială, în urma unei telegrame a ziarului „Temps“ primită din Petersburg, care spune că șeful biroului de presă rusească a declarat, că nici vorbă nu poate fi ca Rusia să plătească desdaunare de

războiu. Pe Rusia absolut n'o împoartă cât i-a costat Japoniei războiul, și cel mult dacă va restitui spesele susținerii prisionerilor de războiu.

Corespondentul din Petersburg al ziarului „Petit Parisien“ telegrafează: Un funcționar înalt dela ministerul de externe rusec a declarat, că Rusia n'are să facă nici un pas ce s'ar putea lua drept propunere de pace. Dacă Roosevelt va obține din partea Japoniei condiții cari le poate primi, este înduplecată să pertracteze, în caz contrar însă, va continua războiul.

Moartea arhiducelui Iosif.

Arhiducele Iosif a încetat din viață Marți la 6 ore și 25 minute. Agonia începuse la orele 4, când toate arhiducesele fice ale lui au fost sculate și s'au strâns apoi în jurul patului muribundului.

Catafalcul a fost ridicat Marți seara, Mercuri se face imbalsamarea. Remășițele mortuare vor fi apoi duse la Budapesta și vor fi depuse spre vecinic repaos în cripta dela biserica Szt Zsigmond. Se crede că rămășițele mortuare numai Vineri ori Sâmbătă vor fi transportate la Budapesta.

Ziua înmormântării, după o știre mai nouă sosită din Viena, s'a fixat pe Duminecă. Pentru acest prilej va sosi la Budapesta și M. Sa, care după înmormântare se va reîntoarce îndată la Viena.

Poate că nicăiri nu-l jelesc mai tare pe arhiducele decât în comitatul nostru. Toate edificiile publice și multe particulare au arborat steag negru. Pe reședința episcopului nostru de asemenea falfăe steag negru. La înmormântare comitatul și orașul va trimite o delegație.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 14 Iunie 1905.

— Bătăie mare între patrioții kossuthiști. Unul dintre zurbagiil Dietei era Somogyi Aladár, de naștere israelit, de profesie kossuthist, ear ca îndrăzneală — Ovreiu dintre cei mai prima. El fusese ales la T.-Szt.-Miklós. A trebuit să demisioneze însă, din cauză că alegerea-i era atacată la Curie, pe motiv că nu-l introdus în nici o listă de alegători.

Ficsându-se altă alegere, kossuthiștii din centru au candidat acolo pe Halász László, tot Jidan, pentru susținerea căruia s'a dus la T.-Szt.-Miklós și Kossuth, cu o mare suită.

Eată ce spune însă „Magyarország“ că a pățit Kossuth și tovarășii:

Intr'acestea au sosit la Clubul economic, de unde au pornit spre curtea casei orașului, locul destinat pentru vorbirea de program. N'au putut ajunge însă nici până la podul tribunalului, căci oamenii lui Somogyi au început să arunce cu pietrii, pe cum au atacat și deputația din Czegled. Pe dr. Balassa Béla l'a nimerit o piatră la ochiul drept, și s'a rănit așa, în cât medicul a trebuit să-l lege rana. Deputatul Molnar Albert a fost nimerit la cap, Molnar Samuel în spate, cumnatul candidatului, avocatul din Pesta Balassa Jozsef, și feciorii cari duceau stindardele, au fost bătuti, — ear stindardele le-au luat și le-a rupt în bucăți. Opt jandarmi au fost orândiți la fața locului și aceștia au început a curăți curtea. Oamenii lui Halász însă au abstat dela ținerea vorbirei de program ca să nu de-a ocazie la o nouă încăierare. Ear partidul agitat și îmbătut a lui Somogyi, continua cu aruncatul petrilor.

Somogyi Aladár se plimba cu trăsura prin oraș, dar nici el nici oamenii lui, n'au făcut vr-o încercare să liniștească poporul agitat.

Halász Lajos și-a ținut apoi în Clubul economic vorbirea program.

Comentar nu-l de lipsă.

— Propunere dictată de șovinism. Comisia petiționară a dietei a luat zilele

aceste la pertractare numeroasele petiții, adresate și trimise dietei. Din aceste amintim petițiile adresate dietei în cestiunea reformei instrucțiunii populare (proiectul lui Berzeviczy). Comisia a decis se facă die ei propunere, ca aceste petiții să fie predate comisiei de instrucție publică, *afară de petiția adunării populare române din Chișineu*, despre care propune comisia petiționară, ca să fie pusă în arhivul dietei din cauza tendenței ei separatistice și pentru-că motivarea petiției e nebasată.

— **In loc de jidovi, israeliți!** Cetim în „*Alkotmány*“: In zilele trecute am făcut obiect de recriminație din casul că de ce alegătorii partidului independist din Török-szt-miklos nu-și găsese candidat creștin în locul jidovului Somogyi Aladár (care de altfel nu avea drept de votare și astfel nici ales nu putea fi). De atunci s'a găsit contra-candidat, tot kossuthist, în persoana lui Halász László. Acuma primim însă știrea că nici acest Halász László nu e creștin. Astfel un Aladár jidov și un László israelit, emulează în corupția și conducerea de nas a cercului creștin Frumoasă înaintare!

Studentii bunt. La liceul din Arad au maturizat cu succes laudabil Cornel Micloși, fiul părintelui Micloși din Covășint, apoi Grigoriu Grumaz și cu succes bun Terentie Olariu.

— **Esamen de maturitate.** La gimnaziul grănițeresc românesc din Năsăud esamenul de maturitate s'a ținut în 7, 8 și 9 i. e. Comisar guvernial fu Dr. Kuncz Elek, director suprem, iar din partea fondurilor grănițerești a asistat Reverendisimul domn vicar Ciril Deac și protopopul G. Domide. S'au prezentat 37 candidați iar rezultatul e următorul: maturi cu *eminență* doi, Victor Motogna, Sabin Trăila; cu *bine cinci*, Vasile Buda, Ioan Chiș, Ioachim Căurea, Stefan Chiua, Emil Pataki. Cu *suficient* douăzeci: Grigore Boca, Vasile Borzdu, Grigore Cotul, Romul B. Doctor, Paul Felți, Cornel Gavrisiu, Const. Ghise, Ioan Goron, Alexandru Muntean, Leontin Polgar, Emanuil Popa, Izidor F. Pop, Leon Purțiu, E. B. Socaciu, Mihailă Șorș, Sabin Stănișan, Petru Timau, Nicolae Motoc, Petru Cadar și Nicolau Pop. 9 au fost relegați din câte un studiu iar unul pe un an.

— **Copii criminali.** Zilele trecute s'a prins din Murăș cadavrul fetiței Magdolna, copila (de 9 ani) locuitorului Johan Lenhardt din Aradul-Nou. Cercetându-se, s'a aflat că nefericita fusese întâi violată și numai după aceea

aruncată în Murăș. Gendarmeria a început să caute pe criminal, căci se credea să fie vre-un barbat pervers. S'a aflat însă, eri, că bestialii criminali sunt niște copii în vârstă de 8—12 ani, și anume Schlehter Miklós, Diszler Miklós, Stos Mihály, Mettele Mihály, și Beller Miklós, toți din Aradul-Nou. Unul dintre ei a tradat și pe ceilalți.

Gendarmeria mai are să aștepte încă un lucru ciudat: cum a ajuns cadavrul fetei în Murăș? Căci copil așa spun: după ce au necinstit fata și i-au vârit pământ în gură, în cât ea amestecase, au aruncat-o între sămânături, la distanță de 10 kilometri dela Murăș.

— **D-soara Lia Moga, gentila fiică a d-nei Ana Moga din Sibiu,** precum aflăm cu plăcere — a depus examenul de maturitate cu succes bun la gimnaziul de stat din Sibiu.

Multe felicitări!

— **Muzeul Național Bulgar.** In luna aceasta a avut loc la Sofia deschiderea muzeului național bulgar. Intr'un cerc cu totul restrâns — erau de față ministri, diplomați, generali, presa, — a deschis prințul Ferdinand, in ziua sa onomastică, muzeul al cărui director prof. Venceslaus Dobrusky a declarat cu drept cuvânt, că numai mulțămirea imboldului prințului care din propriile-i mijloace a înleznit să se facă primele săpături mai mari, muzeul național bulgar a putut trece din faza preistorică in cea istorică de acum.

Inceputuri de muzeu național le putea observa ori-ce vizitator al Sofiei îndată după liberarea Bulgariei: câte-va sarcofage în curte, câte-va bas-reliefuri și frânturi de statui, precum și o mică colecție de monede — toate descoperiri de ocazie — în sălile de lectură. In anul 1893 acest muzeu fu luat de biblioteca națională și prin „ordin princiar“ s'a înființat „muzeul național bulgar“ independent sub direcția lui Dobrusky.

Lapidariul muzeului conține 1492 de monumente, bas-reliefuri, inscripții etc. preistorice, apoi trase, clasice, bizantine, cari au fost scoase din gropi trase și romane. Câte-va bucăți din colecție merită o atenție deosebită. Astfel trunchiul unui Eros incipat, găsit cu ocazia săpăturilor ordonate de prinț în vechiul oraș al lui Traian Nicopolis ad Istrum (actualul Nikiub din apropiere de Tirnovo); o statuie de femeie, fără cap, desgropată la Ghigen (colonia Ulpia Oescus); sculptura din primul secol după Cristos și după școala lui Praxiteles; momentul funerar a lui Anaxandros (sec. IV. d. Cr.) desgropat în Sosopol (Apollonia in Ponto); o *mensa ponderaria*, un exemplar foarte rar, asemenea că-

ruia nu se găsesc în muzeele din Europa decât 5—6. O atenție deosebită merită o colecție de 800 de bas-reliefuri trase; la Ceakalarzi s'a mai descoperit și o inscripție din sec. IV d. Cr. despre întemeierea, organizarea și privilegiile acestui târg.

Nu mai puțin interesantă este colecțiunea de 924 de figuri de bronz, mese și alte obiecte; în această colecție atrage atenția o masă de bronz, o diplomă militară dela Maximus din sec. III d. Cr., precum și o figură de bronz găsită la Stara-Zagora, reprezentând pe Apollo. Colecția de monede conține 310 piese de aur, 3276 de argint și 6441 de aramă între cari 3415 duoicați. Printre monede se afla mai multe unice trase. Muzeul național bulgar dispune și de un material etnografic foarte interesant, precum și de o secție deosebită: „Renașterea bulgară“, adică material pentru istoria emancipării Bulgariei de sub biserica greco-patriarhistă și de sub jugul turcesc.

— **Tinerimea din Győr in contra francmasonismului.** Maturizantul gimnaziului superior din Győr, ca și antecesorii lor de acu-s doi ani, înainte de a păși in lume au făcut solemnă promisiune că întotdeauna vor rămânea credincioși religiei lor, totodată condamnă francmasonismul căruia nu-l vor fi aderenți nici-odată.

— **Sfințirea casei episcopului Radu.** Sub acest titlu „*Független Magyarorszag*“ scrie:

— **Duminecă** a fost o serbare plină de însuflețire in Oradea. S'a sfințit cu mare pompă palatul episcopului Dumitru Radu. S'au accentuat în decursul banchetului vorbiri de însemnătate politică și pline de simpatie față de maghiari. In curând s'a dus vestea acestora și in popor, care i-a făcut in urmă ovațiuni calduroase. Eată amănuntele acestor serbări:

Dimineața la orele nouă, preoțimea s'a dus din palatul episcopal la biserica catedrală unde s'a ținut serviciul divin. A pontificat la liturgie S. S. mitropolitul Victor Mihaly cu ajutorul episcopului Radu din Oradea și Hossu din Lugoj. Au fost de față: Dr. Várady L. Arpad canonic, secretarul ministerial, mai departe vicarul Vasile Mangra și Augustin ~~Leu~~ Dr. Beöthy László, fișpan, primarul orașului Róthler Károly, subcomandantul Csanády Artúr, căpitanul Geró Armin și preoțimea din dieceza. La orele 1 1/2, p. m. s'a ținut banchet in decursul căruia a produs senzație, episcopul Radu, mitropolitul Mihaly și vice-comandantul Csanády Artur prin toasturile lor. Victor Mihaly printre altele a spus următoarele:

„Implorăm prevedința: să aibă in paza viața împăratului și rege apostolic Fran-

HARAKIRI

„Harakiri“ este un uz creat de concepțiunea onoarei a unei clase sociale. Această singură explicație ar putea demonstra pentru ce unul din scriitorii cari se ocupă cu obiceiurile Japonezilor, își bat joc de această concepțiune, iar alții o glorifică drept cea mai înaltă expresiune a urii eroismului incomparabil.

Intr-un duel nostru și între Harakiri se pot face unele comparațiuni. Ambele obiceiuri sunt mici pietricele din fundamentul pe care se ridică cea mai puternică coloană ce apără acoperișul Statului. Ambele obiceiuri apar cugetătorului nepreocupat și practic drept nonsensuri și din cauza aceasta poporul a și cerut adese-ori stăpânirea lor. Statul a admis în ambele cazuri posibilitatea de a scoate aceste pietricele din chiagul aceluși fundament, fără a cauza vre-o stricăciune, dar a adăos — și aceasta cu drept cuvânt — ea numai acea coloană e bine întărită, a cărei bază rămâne neatinsă.

Un diplomat japonez a fost nu de mult rechemat la postul său și fiind primit în audiență de Mikado și neputându-se în de-ajuns justifica, a căzut in disgrafia Maiestății Sale Mikado. In loc ca să urmeze prescripțiilor tradiționale și să se sinucidă lângă mormintele protopărinților sel, diplomatul căzut in disgrafia a preferat a trăi mai departe. Procedura aceasta nu i-a iertat-o nici un Japonez și astăzi încă majoritatea semenilor săi îi merg din cale.

„Samuraii“ din vechea Japonie erau argații stăpânilor lor feudali. Stăpânii dispuneau de un mare număr de astfel de argați și întreție-

nera acestora in timp de pace era foarte costisitoare.

Învindu-se o ceartă între doi stăpâni feudali, să începu un crâncen războiu, care in tot-deuna se termina cu predarea necondiționată a celui învins. Posesiunile acestuia cădeau natural in mâinile biruitorului împreună cu toți Samuraii celui învins.

Bieții Samurai ai stăpânului biruit rămăneau in casul acesta fără pâine și de oare-ce noul lor stăpân avea destul argați proprii, pe cari trebuie să-i hrănească, Samuraii învinși se vedeau necesități, pentru-ca să nu moară de foame, să-și pună singuri capăt vieții, și aceasta o făceau spintecându-și burta.

Ceea-ce a fost odată o poruncă a stăpânului și a nevoiei, a devenit obicei prin puterea tradiției: Samuraiul nu trebuie să mai trăiască după ce a suferit o înfrângere sau o rușine.

Concepțiunea aceasta și-a însusit-o azi corpul ofițeresc japonez.

Impotriva ei se ridicară înainte de război straturi largi ale națiunii japoneze. Dar' in ceasul de primejdie vocile acestea au amuțit. Presa din Tokio l'a somat sus și tare pe „Noghi șovăitorul“ să cucerească Port-Arthurul sau să-și spintecă burta. Da, obiceiul se răspândește. In războiul acesta au făcut Harakiri și sub-ofițeri pentru-ca să nu cadă vii in mâinile dușmanului.

Rușii trebuie să păzască foarte sever pe prizonierii lor ca să nu se spintecă singuri. Așa dar, astăzi, odată stindardele sale desfășurate, vedem un popor întreg sub arme pătruns de această concepție: Mai presus decât viața

e onoarea ostășească! Onoarea ostășească însă a fost pururea cea mai bună garanție a izbânzilor militare. Generalii cari s'au priceput să inspire trupelor lor convingerea că trebuie să învingă ori să moară, foarte rar numai au fost bătuti.

Chiar și Frederic cel Mare a recomandat într-un anumit fel ceea-ce Japonezii numesc Harakiri, atunci când la Leuthen a strigat ofițerilor săi: „Vom bate pe dușman, sau nu ne vom mai revedea nici odată!“ Și, pentru-că focul care ardea in albaștrii ochi regali a înflăcărat până și cel de pe urmă grenadir-mercener voința de oțel de a birui sau de a muri, a fost cu puțință ca 30.000 de stărpuri străduite și istovite pe d'asupra prin marșuri forțate, să doboare o armată de două-ori mai numărăoasă.

De aceea nici un om cu judecată n'ar trebui să ceară guvernului japonez ca, prin în-lăturarea unui obicei strămoșesc, să ia trupelor sale măcar un dram din voința lor pururea aplicată de a-și sacrifica viața pentru o biruință.

Nu cred că guvernul japonez trebuie să se teamă, că după o mare bătălie pierdută în-treaga armată japoneză va face Harakiri. Acolo, unde oamenii in număr mare simt cu toții împreună mâna destinului, unul privește la cel-alt, soldatul la șefii săi. Șefii vor ști să împărtășească trupelor concepțiunea lor, că o singură retragere nu este încă o înfrângere definitivă și rușinoasă și vor încerca să-și ia revanșa cât mai iute. Pe de altă parte cred că cunosc destul de bine pe ofițerii japonezi pentru-ca se pot proroci, că numai foarte puțin dintre dănsii ar îndrăzni să se întoarcă in patrie ca biruiți.

cisc Iosif I și spiritul sfânt să-i arate — cum i-a arătat în mai multe rânduri — firul sigur, prin care va putea scoate țara din actuala criză“.

Ungurii și Românii prezenți au primit cu aclamări vorbirea patriotică. Apoi canonicul Dr. Várady Árpád, a toastat pentru stăpânul casei Dumitru Radu, aducându-l ca exemplu de prelat patriotic. După el a vorbit Vasile Hossu episcopul gr.-cat. din Lugoj, care în legătură cu zidirea palatului episcopesc a arătat posibilitatea și necesitatea înființării vamelor independente.

Spiritele electrizate deja au ajuns culmea însuflețirii prin vorbirea vice-comandantului Csanády. Și-a cerut scuzele că nu știe încă bine unguerește, dar pentru aceea își ține de datorință să vorbească unguerește. A avut în sănătatea cetățenilor patriotici din Oradea și a mulțumit că la această serbare au fost invitate și autoritățile militare.

Poporul până seara târziu s'a plimbat pe dinaintea palatului episcopesc și-l aclamau pe episcopul Radu și Hossu și pe mitropolitul Mihály și pe vice-comandantul Csanády despre a cărui vorbire patriotică s'a dus ca fulgerul vestei prin oraș.

— **Corul mănăstirii din Sinaia în Brașov.** Gazeta scrie: Evlavioși credincioși, cari au fost erii la biserică din cetate, au avut o surprisă din cele mai plăcute. Corul Sf. mănăstirii din Sinaia făcând o excursiune la Brașov, a înălțat în mod extraordinar sf. liturgie prin cântările sale executate cu o precizie admirabilă sub conducerea dlui At. Verzeanu, profesor pens. de muzică și diriginte al corului. Părintele protopop Bart. Băulescu în predica sa rostită cu această ocaziune a întretesut cuvinte de călduroasă mulțumire la adresa dirigentului și a escelentului său cor. Acest cor este compus din 48 fetițe, 8 băieți și 8 bărbați. La liturgie au asistat și ceilalți excursioniști din Sinaia: dl Lunčan, director al școlii primare „Carmen Sylva“ cu doamna, precum și dl Mugur și dna, amândoi membrii ai corului didactic dela această școală. Ei au sosit încă de Joi, împreună cu elevii și elevetele din cl. III. și IV. ai acestei școli. Intre membrii corului sosit aici Sâmbătă seara era dl Drăghicescu (tenor), Greceanu și P. Saiberlich (bas), Andreescu și prof. Boboianu (bariton), precum și doamnele: Verzeanu, Drăghicescu și Greceanu. Atât Sâmbătă seara, cât și Duminecă la prânz s'a dat la „Gewerbeverein“ masă pentru 40 pers. Cheltuelile le-a suportat atât Sâmbătă, cât și Duminecă cu mare dragoste dl comerciant și episcop la biserică din cetate, Ioan Bidu, care niciodată nu se dă îndărăt,

Ofițerii și sub-ofițerii, cari au făcut până azi Harakiri în cursul acestui război, s'au aflat singuri sau în număr mic la niște posturi singuratic, când au preferat să se spintece de cât să cadă în mâna vrăjmașului. Pe ei nu i-ar fi putut descărca nici o mărurie a obștei, dacă s'ar fi lăsat a fi luați prizonieri și să rămâie în viață. De aceea au devenit victimele vrednice de milă ale unui principiu laudabil, și făcând ca acest principiu să rămâie în vigoare, și-au servit poate mai mult patria de cât dacă și-ar fi păstrat viața pentru dânsa.

Anechote.

Bateria fluerată. În lupta dela Esslingen bravul general Dalheim, comandantul corpului al patrulea de armată, se afla într-o poziție, care era bombardată de o baterie austriacă. Împăratul trecând pe acolo călare zise generalului:

„Se pare, că la d-ta e cald de tot!“

„Da, Sire, permiteți-mi să sting focul!“

„Bine!“ răspunse împăratul.

Bateria fu luată cu asalt.

Seara Napoleon cel Mare adresându-se

cătră general și bătându-l amical pe umăr zise:

„Se pare, că ai fluerat numai peste baterie, așa de repede ai cucerit-o!“

Împăratul făcea prin aceasta aluziune la adresa generalului, care mai totdeauna fluera.

Tupeu. Stăpâna (angajând o bucătăreasa). De ce ai părăsit ultima d-tale slujbă?

Bucătăreasa. Pentru că cucoana era toc-mai ca d-ta, toate vroia să le știe!...

când e vorba de a aduce sacrificii pentru un scop frumos, fie bisericesc, fie cultural național sau social. La prânzul de Duminecă a luat parte și dl I. Lengeru, avocat și I. Socaciu profesor. S'au rosit mai multe toast, iar corul a executat în cursul prânzului diferite cântări. Cu deosebire aplaudate au fost rugăciunea cântată înainte de masă și imnul „Sumi Marița“ cântat de curând cu ocaziunea excursiunii învățătorilor bulgari pe valea Prahovei.

— **Birou comercial internațional.** În zilele de 18 și 19 Maiu st. n. s'a intrunit la Berlin din inițiativa societății germane de convenții comerciale o conferință, economică internațională.

Intre altele, s'a decis la această conferință înființarea unui birou internațional permanent, care să se ocupe cu chestiunile de comerț internațional și să culegă date asupra obiceiurilor comerciale din toate țările.

— **Vindecarea turbării prin radium.** Din Bologna se anunță că un profesor dela universitatea de acolo Guido Tizzoni împreună cu studentul în medicină Bongiovanni a făcut o senzațională descoperire de-a vindeca turbarea cu radium, și încercările au avut succes perfect. Încercările le-au făcut cu virus rubicum fisum cel mai tare ser de vaccină, la iepuri de casă și au expus iepurii pentru mai multe zile razelor cu radium. Acele animale vaccinate, cari n'au fost tratate cu raze de radium, înainte de șase zile au perit de turbare, iar din contră, iepurii cari au fost expuși razelor toți s'au vindecat, cu toate că au început tratarea numai a doua ori a treia zi după vaccinare, adică atunci, când turbarea era deja în stadiul dezvoltării.

Profesorul Tizzoni caută prilej să-și încerce experiențele la om, natural însă că aceasta va fi posibil numai atunci, când va găsi un pacient la care să fie în erupție asta îngrozitoare boală. Tizzoni s'a dus la Roma să se întâlnească și cu capacitățile medicale de acolo, totodată va cere audiență la regele, pentru a-i face cunoscut personal această senzațională descoperire.

— **Viceconsul ucis.** Din Paris se scrie: O telegramă a agenturii Havas primită dela reporterul spune că marin. viceconsulul Madden al Angliei, cel al Austro-Ungariei și-a Daniei din Mazzagrani au fost omorâți și jefuiți de arabi. Nevasta viceconsulului încă a fost grav rănită. Ucigașii au fugit. Representantul Austro-Ungariei și-a Angliei au făcut pas energic la sultanul în chestia oribilei crime.

— **Regele Alfons acasă.** După două săptămâni de călătorie în străinătate, regele Alfons al Spaniei a sosit acasă. Prin Franța întreagă a fost primit de popor cu mare însuflețire. La 12 Iunie dimineața la ora 7 a sosit în orașul de graniță Henday unde în numele presidentului Loubet a fost salutat de către presidentul autorității cercuale. Regele a adresat d'aici presidentului Loubet o telegramă de adio și în mijlocul ovățiunilor publicului și-a continuat drumul. Din San-Sebastian, care-i deja pe pământ spaniol, și-a continuat drumul până la Bilbao cu automobilul. Mâine dimineața va sosi la Madrid, unde i-se face mare primire. Ministrul de externe Villa Urutia desmintește știrile svonite despre planurile de căsătorie ale regelui.

— **Dramă la fundul mării.** Un vas englez submarin cu ocazia unui exercițiu pe mare s'a scufundat aproape de Portsmouth și patru spre zece oameni și-au pierdut viața.

Despre catastrofa se scriu următoarele amănunte.

Nici până-acuma nu s'a putut constata adevărata cauză a catastrofei vasului submarin nr. 8. Vasul scufundat era la fel cu cel A 1 submarin care nainte cu cinci săptămâni de an s'a scufundat în asemenea împrejurări. Vasul nr. 8. avea lungime de 100 urme și greutate 300 tone și s'a făcut la 1893-94 în Barrov.

În 8 Iunie au plecat la exercițiu din portul Portsmouth vasele submarine nr. 7 și 8 însoțite de torpila nr. 80. Personalul vasului consta din feciori obicinuiți cu serviciile de scufundator. La începutul exercițiilor totul mergea bine. Vasele submarine s'au scufundat de două ori și au rămas sub apă timpul prescriis. Personalul vasului de război Commonwealth din apropiere a observat însă că nr. 7 atât la scufundare cât și la ivire funcționează mai exact ca cel submarin 8.

La orele 10 și 3/4 ambele vase erau la su-

prafața apei, pentru a-și schimba cei trei oameni cu feciorii de rezervă de pe torpilor. Pentru acest scop au deschis turnul de observație, care era singurul contact cu cel de sub apă. La turnul de observație a vasului 8 erau ofițerii Candy și Murdoch, suboficerul Waller și mașinistul Watt. O explozie a erupt de odată în interiorul vasului în urma căreia partea din nainte a vasului 8 a început să se scufunde, apa a început a pătrunde pe deschizăturile de comunicație și vasul submarin a pornit să se scufunde. Patru oameni cari se aflau pe bord au sărit în apă și aceștia au și reușit să scape, celalalt personal însă s'a scufundat cu vasul. Au făcut imediată înștiințare în port de unde au sosit 12 scufundători cu luntrițe pentru a încerca scăparea Scufundătorii au constat deocamdată numai atât, că vasul zace la adâncime de 18 stângini.

La vre-o oră după scufundare o puternică explozie s'a întâmplat la adâncul mării, în urma căreia un imens stâlp de apă s'a ridicat aruncând și rupturi de vapor. Se crede că bazele cu gazolin au făcut explozie în interiorul vasului scufundat. Asta explozie va fi omorât personalul ce mai era pe vas și ca să pună piedeca unei nenorociri provenite dintr'o nouă explozie, comandantul a încetat cu lucrările de salvare.

Cei doi ofițeri și suboficerii scăpați spun că activitatea vasului n'a fost exactă nici odată.

— **† Traian G. Vestemian,** tinăr tipograf originar din Sibiu, fost culegător la foaia noastră, în noaptea de Duminecă spre Luni 12 Iunie crt., după o scurtă suferință a trecut la odihna de veci. Simpaticele tinăr, simțindu-se rău în timpii din urmă, a plecat din mijlocul colegilor sei a-și restabili sănătatea, căzând însă la pat, după câteva săptămâni de suferință își dădu tristul sfârșit — în jalea enormă a neconsolatei familii, și plâns de toți aceia cari l-au cunoscut. Bland și blăjin cum era, nu a vorbit nimănui fără să-l laude; jalea ce lasă deci în sânul tuturor cunoscătorilor, amicilor și colegilor sei, e mare. Stâns în floarea juniei, într'a 17-a primăvară, nobilul seu suflet n'a fost turburat de nici o patimă; trecerea la cele eterne în vârsta-i fragedă e din cele mai duioase.

Il deplâng colegii — în genere — și o nime de cunoscuți și prieteni. Ieri, Marți, fost înmormântarea. Fie-î somnul lin și dul.

Din partea îndureratei familii primim următorul necrolog:

Adânc întristații părinți, frați și surori nespusa durere a vă aduce la cunoștință încheierea din viață a prea iubitului lor fiu și frate Traian G. Vestemian, culegător de litere, întâi plată la 11 Iunie a. e. la orele 2 noaptea, în tate de 17 ani în urma unor grele suferințe, fi împărțit cu sfințele taine ale cuminecături. Rămășițele pământești ale scumpului decedat vor așeza spre vecinică odihnă Marți la 13 Iunie, la orele 3 d. a., dela casa părintească, str. Lungă Nr. 25, în cimitirul gr.-or. din suburb inferior. Sibiu, în 11 Iunie 1905. Odihnește pace suflet bun! George și Maria Vestemian părinți. Pompiliu, Octavian, Valeriu, Maria Elena Vestemian, frați și surori.

— **Invitare.** „Reuniunea română de cetăți din Orăștie“ arangiază în Dobra la 18 Iunie st. n. (în prima de Rusali) în pavilionul de v. dela hotel „Husariu“ concert cu binevoitorul curs al artistei de violină d-soara Adelina P și al d-nei Victoria Dr. Erdélyi.

Program: 1. a) „Sfânt, sfânt“, b) „Bălces murind“, coruri mixte de G. Dima. 2. a) „A Maria de Schubert“, b) „Serenade“ de V. H. bert, pentru violină și acompaniament de pian.

„Răsunet dela Crișana“, cor mixt cu solo de Vidu. 4. a) „Dorul“, cor mixt de I. Murăș.

b) „Cucule cu peana sură“, cor mixt de G. Dir. Pauză. 5. a) „Hora Severinului“, b) „Mândrul de demult“, coruri mixte de G. Dima. 6. „E lada“ și „Polonaise“, de Vieuxtemps pentru violină și acomp. de pian. 7. a) „Sărmană frunz.

b) „Rămă sănătoasă“, coruri mixte de G. Din 8. „Dorul Ardealului“, cor mixt de A. F. povici. Începutul la 8 ore seara. Venitul cu

pentru scopuri culturale dobrene. Prețul locurilor: Locul I. 2 cor. 40 fill. Locul II. 1 cor. 60 fill. Part. rre 1 cor. Bilete și programe cu textul cântărilor, se pot căpăta Duminecă toată ziua la dl Nicolae Herbai și seara la casă. După concert, dans. NB. Dacă din întâmplare cineva n'a primit invitare și ar dori să ia parte la concert este rugat a se considera invitat pe aceasta cale.

Telegrame.**Alianță ruso-franceză.**

Rennes, 12 Iunie. Ministrul de comerț Dubieff a ținut o vorbire în care amintind despre alianța cu Rusia, spune, că acuma în aceste grele timpuri nu-l permis s'o părăsească. Franța nu este agresivă. Are să-și păstreze poziția între puteri și în viitor trebuie să-și fâlăie în lumea întreagă stindardul păcii.

Invingere Japoneză în Mandjuria.

Tokio, 14 Iunie. O telegramă oficioasă spune că în 10 Iunie Japonezii au isgonit din patru pozițiuni pe rușii din Mandjuria.

ECONOMIE.

Arad, 14 Iunie

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 14 Iunie. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe Octombrie 1905 (100 clgr.)	16.14—16.16
Secară pe Octombrie	13.10—13.12
Orz pe Octombrie	11.24—11.26
Cucuruz pe Iulie	15.06—15.08
Cucuruz nou 1906	11.20—11.22

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Octombrie 1905	16.16—16.15
Secară pe "	13.08—13.10
Ovăs pe Octombrie	11.26—11.28
Cucuruz pe Iulie	15.00—14.02
Cucuruz nou 1906	11.20—11.22

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klgr.)
580—650 măști metrice grâu cor.	17.00—17.40
320—340 " " cucuruz "	15.10—15.30
Semnare nominală secară:	14.68—14.70
" " orz:	14.60—14.80
" " ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
300—340 măști metrice grâu cor.	8.40—8.60
180—250 " " cucuruz "	7.40—7.50
Semnare nominală: secară	7.00—7.10
" " orz:	7.20—7.30
" " ovăs:	6.70—6.80

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158.—
" " " mic	" 160.—
" brut " mare	" 156.—
" " " mic	" 158.—

Tîrgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 134—135 fil.; bătrîni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr. 142—143 fil.; Calitate sîrbească: grei, părechea peste 260 klgr. 143—144 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 138—139 fil. Ușori până la 240 kgr. 140—141 fil.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă;
consultă zilnic dela 8—12 a.m.
și dela 3—6 p. m. — în

BAILE HERCULANE
(HERCULESFURDÓ)**MUSTANGERUL NEGRU.**

— ROMAN SENAȚIONAL. —

De

58

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

„Se poate să fi tu, bietul meu Wash? In-
trebă colonelul, cu o voce mai mișcată decît
vre-odată în timp de douăzeci de ani.

— Da, eu sunt, sau cel puțin ce a mai ră-
mas din mine, murmură vechiul traper cu o vo-
ce deja mai târîșoară.

Apoi, de odată se sculă în picioare rezi-
mându-se cu mîna dreaptă pe infiorătoarea sar-
cină, de care fusese liberat, și strigă văzînd pe
mîntuitorul său:

„Tu ești dar, bătrînul meu șerif! Tot tu, la
momentul potrivit, deși cam târziu pentru alții,
vai! Slavă ție, doamne!..

— Prea târziu! câte-va minute prea târziu!
Dar ranele tale?

— Ranele mele? Că bine zici! Le uitasem!
Cu toate acestea eată un braț care mă doare bi-
nișor, zise el, încercînd cu mîna dreaptă să ri-
dice brațul stîng. Trebuie că am ceva și în coapsă
de partea asta, unde e sânge. Dar, preste tot
cred că mi-a fost mai mult frică decît rău. Cu
acești afurisiți de Indieni pe piept mă credeam
chiar pierdut!

În timpul acestei convorbiri repezi, Luiziana
făcuse ocolul blocauzului; dar nu regăsi decît
pe Wash Carrol, și pe Strother, pe care abia-l
recunoscu în acel om de statură uriașă, care mu-
rise sugrumînd cu fiecare mîna câte un Indian;
erau de altcum singurii albi, carii rămăseseră în
ocolul lagărului.

Dănsa se întoarse dar repede lângă cei doi
vechi amici și strigă:

„Dar unchiul? Și Tennessee? Frate-meu?
Unde sunt, spune, domnule Carrol? Ori au mu-
rit, de nu-l văd aci?”

— Nu, miss, liniștește-te, răspuse traperul
cu o voce, pe care căuta să o facă mai sigură
decît era intradevăr. Au trecut riul înainte de a
fi fost luat blocauzul, și fără îndoială s'au as-
cuns undeva prin seciuri pe malul rîului. Am ră-
mas singur aci cu Strother și câți-va negri; au
murit toți. Ah! dacă am fi știut, că erați atît de
aproape de noi și că ne veneați într'ajutor, am
fi încă aci și toți în viață! Nici odată n'am fi fost
surprînși și copleșiți, dacă am fi fost destul pen-
tru apărarea blocauzului. Pe cînd am crezut de
cuvînt să ne împărțim.

— Ești sigur că au putut scăpa? Cum s'au
putut hotărî, ca să vă părăsească?

— Au plecat îndată ce noaptea s'a întu-
necat de ajuns, miss. De alt cum, hotărîsem a-
ceasta de mai înainte, știînd că reduși la propriile
noastre puteri nu vom putea rezista mult Indie-
nilor, mai ales noaptea. Ni-s'a părut bine chib-
zuit să îndepărțăm pe fratele și unchiul d-tale.
Am fi mai putut ține numai câte-va minute, dacă
ar fi rămas și el cu noi... Au plecat dar în
mărăciș cu verișoară d-tale, dincolo de rîu, și
afară dacă o întâmplare nenorocită nu i-a făcut
să cadă în mîinile Indienilor, dănsii sunt în si-
guranță.

— Dar cine știe în ce seciu să-l găsească?
strigă colonelul. Și câți sunt?

— Cu miss Tennessee se află numai colonel-
ul și master Eugen. Eduard Thornley, tovarășul
meu, a plecat ca un nebun să caute pe miss
Luiziana, îndată-ce auzise, că a ieșit din lagăr și
că trecuse rîul. Dar nu sunt neliniștit. Dănsul
este un bărbat în stare de a se apăra și a scăpa
din toa primejdiiile, mai ales fiind-că n'a găsit și
nu va găsi pe miss Luiziana.

Șeriful era încrămenit de faptele istorisite
de Wash Carrol.

„Cu cât mă gîndesc mai mult, cu atîta îmi
zic, că a-ți fost niște nebuni, de v'ați de despăr-
țit, zise el cu o voce adîncă și care făcu să se
cutremure linăra fată. (Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Boeu.

Editor-proprietar: George Nichla.

Cetiți**„România Ilustrată”**

singura revistă mare, enciclopedică, ilustrată și
de actualitate.

Pe lângă o materie literară din cele mai
variate și datorită celor mai distinși și gustați
scriitori români, ca G. Coșbuc, Davila, Antemireanu,
Tutoveanu, dr. Grigorovitz, Radu Rosetti, Sa-
doveanu etc. „România Ilustrată”, care ap-
are în București, sub direcțiunea d-lui Ion Rusu
Abrudeanu, conține în fie-care număr între 40
și 50 de ilustrațiuni de actualitate din țară și
străinătate.

„România Ilustrată” este cea mai răs-
pîndită și mai apreciată revistă de familie. Apare
odată pe lună în câte 4 coale.

Costul abonamentului — 24 lei pe an și
12 lei pe jumătate de an se poate trimite cu
mandat postal pe adresa: Administrația revistei
„România Ilustrată”, București, strada Re-
gală, Nr. 1.

Nr. 51—1905.

D. f. g.

Concurs.

Pentru catedra de limba maghiară și
latină, eventual ori care alt obiect combi-
nat cu maghiara ori latina la gimnaziul
public român gr. or. din Brad se scrie
concurs.

Concurenții i-și vor adresa petițiile lor
Comitetului gimnazial subscris pînă la 28
Iunie (11 Iuliu) a. c. incluzive și le vor
însoți cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedi, că
sunt români gr.-or.;
2. atestat de conduită;
3. atestat medical despre starea sanitară;
4. revers, că se vor conforma întru toate
legilor și dispozițiunilor bisericești și școlare,
cum și regulamentelor și concluzelor în vi-
goare;
5. diploma de profesor, conform art. de
lege XXX: 1883. — Sau dacă nu vor avea di-
ploma, documentul despre examenul de spe-
cialitate, ori cel fundamental și absolutoriu de
la universitate.

Beneficiile împreunate cu acest post
sunt:

1. Pentru profesor ord. def. salariu
anual de 2400 coroane, 6 cincuenale de
cîte 100 coroane, drept de penziune con-
form statutelor fondului archidiececan de
penziune;

2. ca profesor ord. provizor în 3 ani
anual cîte 2000 cor.;

3. ca profesor suplent anual 1600 cor.
În ori ce calitate e dator a propune
20 oare pe săptămîna și a-și ocupa postul
la 1 Sept. n. 1905.

Brad, la 21 Maiu 1905.

Comitetul reprezentanții gimnaziale.

Prezident:

Vasiliu Damian, protopresbiter.

Secretariu:

P. Pavel Opreș, director gimn.

IOSIF HEGEDŪS

Cronometrar. Ciasornicar și Giuvergi
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria af
bricantilor Gl-shutten din Elveția. Esclus
singur. Ciasornice cu precisiune. 56

Numai atunci ne îmbrăcăm ieftine și bine, o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
dacă materia pentru haine bărbătești o cumpă-
răm din magazinul de postavuri KIZ materie
pentru un costum întreg din postav de lână cu-
rată, negru și colorat fl. 6—30. 504 o o o ARAD, Szabadútgér 17 — PÉCS. Király u 1 o o o

LEICHTNER și FLEISCHER.

Picături balsamice „MARIA-RADNA“

pentru răni și stomac, ajută iute și sigur în multe boale, ca d. ex. dureri, colici de stomac, boli vechi de stomac și lipsei de apetit, contra reumei, junghiurilor, colice și dureri de cap, estern la răni timpurii, la sgarieturi, la scrinteli și ruperi de oase, contra reumei și durerii de oase.

Un flacon: prețul 30 fil., 10 flacoane Cor. 3. — francat.

Pastilele — SENEGA

Medicină sigură contra tusei, troanei, răcelii, influenței — Prețul unei cutii Cor. 1.—, 10 cutii franco Cor. 8.—. Se poate căpăta la **Kossuth Pál, Szűz Mária**. gyógyszerháza, Arad, Boros-Béni-tér 15 sz.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

FRATILOR BERTA

(Berta Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferării pentru mobili și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și M-iding de primul rang Mașine (sparhert) pentru bucătoria de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru gheață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, peneținuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI“ Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

SERVICIU PROMPT ȘI ATENT.

Azi și în toate zilele în „CAFENEAUA FIUME“ seara muzică.

DESCHIS PÂNĂ DIMINEAȚA.

ALIFIA — CAMFORATĂ — Földes

după cele mai nouă cenetări științifice în 3 zile face să dispară orice necurătenie a feței, precum și pete, piștrui, negei, roșimea feței și a mâinilor.

Un flacon mai mare 1 cor. 60 fil.

Se poate folosi numai sara; orice săpun nu-i strică.

Apoteca lui Földes Kelemen, Arad.

Rog pe oricine să bine-volască a se convinge ce bine și ce ieftin își poate procura de la mine orice orologiu și giuvaerice din argint și aur curat de 14 carate.

ARAD, Piața Libertății lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor ciasornicar și giuvaergiu.

Bijuterii, oroloage, aur călcat și recușite de argint, seduli de amănetaș cumpăra pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR ciasornicar și giuvaergiu ARAD, Strada Bisericii (Palatul minorităților.) Isvorul cel mai estiu de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Chioșcul Baross! din parcul

Duminica d. a. dela ora 5—8 în terasa chioșcului **musică țigănească**

înghețată, cafea rece, beuturi reci și calde, bere de Kőbánya, viaturi de podgorie, ape minerale, șampanie, cognac, lipueruri și tot felul de băuturi spirituoase; dejunuri și oșine în fie-ce timp. Marea sală a chioșcului, o pun gratis la dispoziția societăților.

Cu stimă **WOHLGEMUTH SÁNDOR.**

Singurul loc azadan de recreare. În fie-ce Joi e muzica de piață.

Chioșcul din parcul Baross!!

Compactor român în Arad.

Subscrișul îmi iau voe a aduce la cunoștința onor. public român, că reințors din străinătate m' m stabilit în Arad str. Weitzer János Nr. 7, unde mi-am deschis un

Atelier de compactorie modernă, arangist cu mașinile cele mai nouă și mai perfecționate, sunt în plăcuta poziție a efectui ori ce lucrări atingătoare de această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine legături de lux. Așemenea pentru legături protocoale p. cancelarie, cărți bisericicești, cărți de rugăciuni, pentru pres onorații domni preoți, în tomuri singurice ori în partii de orice mărime pe lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt și ieftin.

În speranța, că onor. public român îmi va oferi binevoitorul concurs, rămân

Cu distincă stimă **Iustin Ardelean,** compactor.

Telefon de oraș și comitat No. 537.

In atentiunea părinților! Recomand pentru examenele apropiate haine de spălat și lüster pentru copii, de moda cea mai nouă, calitate excelentă, precum și costumele cele mai cu gust pentru copii dela 3—10 ani. **Prețuri foarte moderate!**

Rog să-mi priviți galantarele!!

Cu stimă **FRANK LEO**

Magazin de haine bărbătești și de copil, ARAD, piața Andrassy No. 8.

vis-à-vis cu biserica minorităților.

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile feleburite din magazin și admirabilele sale bandage și diferite preparate, ca:

Crema de lacrimioare: preparat superb, delatura pistru, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurații de pe față. Flacon 1 cor.

Spăpun de cremă de lacrimioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.

Pudră de lacrimioare: pregătită din materii cu totul nestricăcioase — care împrumută feții o culoare foarte placută fără ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.

Praful de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajută frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților.

Preparatele se capătă totdeauna proaspete — la

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“ colțul dela András-sy-tér și Petőfi-u. Arad.

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune în or-ce mărime. Serviciu prompt și conștientios. — — — Prețuri foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul pentru culnă și sămanat.

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárvaros, Fő-utca 33. sz. —

Meșter zidar cu diplomă.

Intreprenor de zidiri.

PFEIFFER SÁNDOR

Cancelaria în Arad, str. Török-Gabor No. 2.

la tot felul de lucrări de zidărie, precum: case de închiriat, case particulare, vile și alte, în ori-ce stil, în provincie și loc.

Edificări de ghetării, elevatoare, magazine, grajduri ș. a., în stil american și de alt soi, precum și transformări de case, colorări și decorări de fațade, svintarea pereților umezi, ș. a.

Esoperează cele mai mari împrumuturi pentru edificări.

Prețuri fixe!

Prețuri fixe!

INTEMEIAT ÎN 1848.

M. — — — N — E — U — M — A — N — N

furnisorul curței cesare și regale.

Magazin de haine gata bărbătești, de copii și de fetițe,

■ ■ ■ în ARAD, lângă „Crucea Albă“. ■ ■ ■

Despărțământ deosebit de croitorie de comandă după dorință.

■ ■ Mare alegere de stofe streine și indige.

Telefon pentru oraș și comitat No. 457.

Prețuri fixe!

Prețuri fixe!